

Saarekoda

Ajaleht ilmub iga kuu 5. kuupäeval

Nr. 50

Veebruar 2013

Tänases lehes:

Sõnum toimetajalt - lk.1

Puuetega inimeste
spordisaavutused

läbi aegade:

Lis Hartel - lk.2

Vana mees tahab

rahu 2.osa - lk.3

Koja kalender,

Õnnesoovid - lk. 4

Ootame kaastöid

ja ettepanekuid

Toimetuse info:

Doris Peucker

51 355 31

doris66@hotmail.ee

Kallis Sõber!

Veebruar – küünlakuu, vastlakuu... Vanad roomlased panid aasta kõige lühemale kuule nime puhastusjumal *Februa* järgi, seega on veebruar ka puhastus- ja lepituskuu.

Ikka juhtub, et igapäevaste askelduste ja murede käigus hiilib meie mõtteisse meelepaha, pettumusi, kibestumist. Seepärast ongi hea sarnaselt oma kodu koristamisega perioodiliselt ka oma mõtteid ja suhteid korrastada ning puhastada kõigest sellest, mis meie elu tahab mürgitada.

Kallis Sõber, kui miski meie hinge närib ega lase rahu magada, siis piisab, kui püüame teha rahu maailmaga, mis nagunii meist sõltumata ühtsoodu pöörleb, ega lase oma isiklikku elu selle maailma veidrustel mõjutada!

Puuetega inimeste spordisaavutused läbi aegade

Lis Hartel – Taani ime

Helsingi 1952. a. olümpiamängude üks kõige meeldejäävaim ja liigutavaim hetk oli ratsutamise individuaalse koolisõidu autasustamine. Toetudes võistluse võitja, Rootsi ohvitseri Henri Saint Cyri käsivarrele, lähenes võitjate pjedestaalile esimese naisena ratsutamise olümpiamedali võitnud 31-aastane taanlanna Lis Hartel. Veel aasta eest ei suutnud Lis Hartel astuda ainsatki sammu võõra abita, ka nüüd valmistas käimine talle rohkem vaeva kui ratsutamine. Imetledes tõstab Saint Cyr käe tervituseks mütsi juurde, haaratult lehvitavad ametimehed oma kübaraid, orkaanina mühiseb kiiduavalduste laine ....

14. märtsil 1921. a. sündinud Lis Holst sai endale esimese poni, millega ratsutada, juba neljaselt. 1941. aastal abiellus ta Finn Harteliga ja sünnitas varsti esimese tütre. Ühel 1944. aasta hommikul ärkas 23-aastane rase Lis Hartel pea- ja kaelavaluga. Paari päeva jooksul selgus ka selle põhjus – noor naine jäi halvatuks.

Kuid Lis Hartel ei kavatsenud alla anda. Esmalt õppis ta uuesti käsi liigutama, lihased hakkasid treeningu tagajärjel tööle ning peagi sünnitas ta terve tütre. Kaheksa kuud pärast õnnetust suutis ta karkude toel juba liikuda.

Vaevaliselt kuid kindlalt alustas ta uuesti ka ratsutamisega. 1947. aasta augustis laskis ta end oma hobuse selga tõsta. Ta istus sadulas vaid 2 minutit, kuid see otsustas... Kolm aastat pärast halvatusust võttis Hartel osa Skandinaavia koolisõidu meistrivõistlustelt ja saavutas naiste seas teise koha. Põlved jäid tal ikkagi tundlikeks, kuid ta õppis ratsutama neid lihaseid kasutamata. Olümpiamängudelt võitis Lis Hartel kaks hõbemedalit, lisaks Helsingi olümpiale ka neli aastat hiljem, kuigi hobuse selga ja maha tuli teda aidata.

Lis Hartel suri 87-aastasena 2009. aasta veebruaris. Ta on andnud olulise tõuke teraapiliste ratsakoolide rajamisele, tema nime kannab üks sellistest koolidest Hollandis.

Vana mees tahab rahu

Ülo Voltri mõtisklusi

2.osa

Ei olnud Avost Elole enam aiatöödel abistajat. Viimati ülemöödunud kevadel, kuigi ka siis nägemist enam üldse polnud, oli ta proovinud kepile toetudes ja nii tasakaalu hoides maad kaevata, kuid vääratas ja kukkus. Pärast seda Elo enam aiatööd temale ei usaldanud.

Avo istus ja jäi mõttesse – kuidas Elole kõike seda pundart lahti harutada, kui palju on endalegi segane.

Jah, kui algusest alustada, siis ülikooli suunamiskomisjonist. Tõesti, sellest on juba terve inimpõlv või rohkemgi tagasi. Avo oli ainuke lõpetaja, kes oli nõus asumisele saatmisega. Tal puudus igasugune tahe aastaks trellide taha minna. Kui omal ajal oligi nõnda, et kui komisjoni otsusele ei allunud, mõistis kohus sulle aasta koonduslaagris olekut. Vaat, pärast karistuse kandmist olid sa prii ja võisid sinna tööle minna, kuhu tahtsid. Kuid kas oli selliseid kohti, kus taheti kriminaalkurjategijat tööle võtta, vaat selles oli probleem.

Avo oli kindel, et peab kolm sunniaastat vastu ja siis tuleb mandrile tagasi. Tööle suunati agrotööstuskoondisesse. Pidi käima mitmes vastloodud kolhoosis ja aitama organiseerida külvi ja koristust. Algas oli raske. Vilumust polnud. Eriti hull oli see, et üks agronoom oli saadetud Leningradi end täiendama ja Avo pidi kahte koormat vedama. Puudus eluruum.

Umbes nädala pidas Avo vastu, siis sai isu täis ja ütles ülemusele, et aitab, tema sõidab ära. Juhataja oli imestanud, et nii parajal momendil olevat Avo oma häda kurtma tulnud. Ütelnud, et noort spetsi nad minema ei laskvat. Seda ei juhtuvat. Neil olla just eile vabanenud üks kahetoaline ahjuküttega korter. Mingu ja koligu sisse.

See oli tollal aga selline üllatus, mida uneski poleks uskunud. Isa-ema abiga sain hädavajaliku mööbligi sisse. Olin justkui tehtud mees. Kuidas ülemus partei ja ametiühingu liinis selle korterorderi tema – Uuetoa nimele sai, sellest pole tema senini aru saanud.

Päike oli hakanud Avole liiga tegema. Sirelipöösas, mille varju Elo oma meheraasukese oli istuma seadnud, ei olnud omi lehti veel laiali ajanud ja nad andsid veel vähe varju. Avo tõusis ja püüdis oma istumist kuidagi teisiti seada. Nüüd avastas Avo, seades end mugavamalt istuma, et ta kõht on kapitaalselt tühi.

'Ema,' hüüdis ta naist, 'Palju kell on? Kõht nõuab hommikusööki.'

Peenramaalt tuli kiire vastus, et Avo olgu kannatlik. Just Juta olla helistanud, ta on poole tunni pärast siin. Tema aga lõpetavat seni peenraga ära ja siis hakatakse rahulikult sööma.

järgneb

Koja Kalender

Mis toimus

26.01 oli KG ujulas esimene ujumistund puuetega inimestele. Osavõtt oli aktiivne, mõlemad, nii täiskasvanute kui laste grupid olid täis.

Esimeseks treeninguks oli Tallinnast kohale tulnud ka treener – Öne Pollisinski poeg, kes puuetega inimestele ujumiseks vajalikke soovitusi jagas.

Mis tulekul

Kuulmisnõustaja vastuvõtt SPIK ruumes **AINULT** neljapäeviti kell 13 – 15

Esmaspäeviti kell 18 võimlemine T.Kasemaa juhendamisel

06.02 kl 18 – 20 Allergiaühingu kokkusaamine

12.02 kl 18 – 20 Viigi Viil – Sõrmemärgid

14.02 kl 18 Sõbrapäeva õhtu, külaline on maavalitsuse spordinõunik Madis Kallas

20.02 kl 18 MTÜ Saaremaa Vähiühingu kohtumine Lea Kuldsepaga, teemaks "Saaremaa Rahvateater 50".

Kõik huvilised on oodatud.

Info: saare.vahiuhing@gmail.com

Tel: 54512202 Kairit; 5105752 Viivian.

23.02 ujumine KG ujulas –
kl 12 täiskasvanute ujumistund,
kl 13 laste ujumistund

*08. veebr.
Laur Pehme
Õnnitleme
juubeli puhul!*

*13.02. Margo Joost
Õnnitleme
sünnipäeva puhul!*

*23.02. Tom Rüütel
Õnnitleme
sünnipäeva puhul!*

